
Každý pátý student je v pasti dluhů

Každý pátý student je v pasti dluhů

LIDOVÉ NOVINY

10.1.2014, Rubrika: Titulní strana, Autor: MICHAELA KABÁTOVÁ

Zadlužená mladá elita - Studenti v Česku objevili slasti půjček a kontokorentů

Má jít o elitu společnosti. Pětina vysokoškoláků má přitom dluhy. Až dvě třetiny z 82 tisíců zadlužených studentů své závazky nedokážou splácet. Uvádí to studie M. B. A. Finance, kterou mají LN k dispozici.

Do finanční tísně se dostal i nyní sedmadvacetiletý Petr z Prahy. „Prostředky na splácení dluhů jsem sice díky brigádám měl, ale v duchu rčení, že s jídlem roste chuť, se mi situace později vymkla z rukou,“ říká Petr.

Až pak se „pochlubí“, že jeho dluhy narostly ke dvěma milionům. Nouzí přitom zpočátku netrpěl: rodina mu dala značnou částku z prodeje pozemku. Když mu peníze došly, začal si půjčovat. Nakonec se rozhodl, že situaci vyřeší osobním bankrotem - tedy že se nechá oddlužit a soud mu vyměří splátkový kalendář. Známý, od kterého si také půjčil, mu však tato zadní vrátka zavřel. „Přes jakési společné známé si opatřil sken mého profilu na sociální síti a poukazoval na to, že cestuji. Soud tudíž věc smetl ze stolu,“ vysvětluje. Milion už zaplatil. Teď si vydělává načerno, aby své příjmy před věřiteli ukryl.

Splácení studenty netrápí Podle statistik společnosti M. B. A. Finance, která spolupracuje s bankami a operátory při řešení dluhů, počet zadlužených studentů rok od roku roste. Mezi lety 2011 a 2012 číslo vyskočilo o 31 procent. V minulém roce to sice bylo „jen“ o 16 procent, podle analytiků je ale pořád alarmující.

Drtivá většina vysokoškoláků se zadluží kvůli volání a chytrým telefonům. „Mít trendy zařízení za korunu je pro mladé velké pokušení. To, kde vezmou peníze na pravidelnou měsíční platbu, neřeší,“ řekl LN Vratislav Kopačka, mluvčí M. B. A. Finance. Průměrný dluh studenta neplatí se v tomto případě pohybuje okolo 7 tisíc korun.

„Využíváme několik různých způsobů, jak zákazníka o dluhu informovat, včetně SMS zpráv, telefonátů a dopisů,“ popisuje mluvčí operátora Vodafone Adéla Konopková. Pokud zákazník na žádné z těchto upozornění nereaguje, přistupuje společnost k omezení služeb.

Studenti objevili i kouzlo debetních karet a kontokorentu. V loňském roce stoupl o 35 procent počet mladých lidí s indexem, kteří si ve finančních ústavech vzali půjčku a nesplácí ji.

Banky jsou k mladým lidem velmi vstřícné. K vyřízení studentské půjčky většinou stačí jen občanský průkaz a potvrzení o studiu.

„Bankovní dluhy jsou sice po pojišťovnách až na třetím místě, nicméně dlužná částka je nejvyšší,“ dodal mluvčí Kopačka. V případě půjček jdou mladí v průměru do minusu 12 tisíc korun. Studenti slyší právě na výhodná studentská konta. Nejčastějším produktem, ke kterému se upisují, jsou kontokorenty, tedy možnost jít na účtu do minusu.

Že jsou mladí lidé atraktivní skupinou potenciálních klientů, přiznávají i banky.

„Splácení úvěru si může student také odložit: během studia umožňuje pouze úroky, po skončení studia pak začne splácet jistinu. Za odklad splátek neplatí žádný poplatek,“ napsala mluvčí České spořitelny Tereza Fořtová.

Průměrná výše studentské půjčky v tomto finančním domě je okolo 100 tisíc korun. Nejvyšší může dosáhnout až 300 tisíc. Půjčky se obejdou i bez ručitele. Pokud je nutný, obrazejí se studenti hlavně na svoje rodiče.

Vysokým školám dluží studenti miliony Podle Petry Ryšavé z dluhové poradny v Liberci pak právě rodiče přicházejí s tím, že mají exekuci na plat a nevědí proč. Při zkoumání podrobností pak zjistí, že jejich potomek půjčku neplatil.

Podle údajů vysokých škol nejsou studenti disciplinovaní ani v placení školného.

„V současné době evidujeme přibližně 700 neuhrazených rozhodnutí o vyměření poplatku,“ sdělil LN mluvčí České zemědělské univerzity v Praze Josef Beránek.

Hned u stovky studentů na této škole probíhá exekuční řízení. Škola se po nich snaží vymoci půl milionu korun. Na Masarykově univerzitě v Brně platební morálka nedodržela dvě procenta studentů.

„Ve 157 případech musely fakulty přistoupit k vymáhání formou exekucí,“ spočítala mluvčí Tereza Fojtová. Školné se přitom na státních vysokých školách platí jen v případech, že student více než o rok překročil standardní dobu studia. Že si mladí půjčují, protože jim chybí pocit zodpovědnosti, si myslí psycholožka Lenka Čadová.

„Uvažují do budoucna, kde by chtěli být, čeho by chtěli dosáhnout. Ale prostředky, které by odpovídaly vysněnému postavení, chtějí hned,“ říká psycholožka.

Podle ní mladým chybí i kontrolní mechanismus, kterým by situaci zvládli. „Nemají sebezáchovný moment, protože nemají dostatek zkušeností,“ myslí si Čadová. Ani vysoká škola podle ní nepřebije účinnost reklamních poutačů.

Proti studentům ale hraje i doba. „Mladí lidé vidí, že je běžné brát si půjčky. Tak proč by si je nebrali taky,“ dodává Čadová. Ministerstvo školství se snaží čím dál více rostoucímu zadlužování studentů předcházet kurzy finanční gramotnosti. Od září loňského roku resort zavedl tyto kurzy jako povinné pro žáky základní školy.

„Vybavit žáky takovými znalostmi, dovednostmi a hodnotovými postoji, aby byli schopni finančně zabezpečit sebe a svou rodinu v současné společnosti a aktivně vystupovat na trhu finančních produktů a služeb,“ vysvětluje mluvčí ministerstva Jana Holíková, co má tento nový předmět žákům přinést. Finanční gramotnost ohrožené lidi nezajímá. S kampaní Nenech se dojit přišla v loňském roce společnost Economy Rating. Přestože se snažila oslovit co nejširší vrstvy společnosti, mladí o kurzy a poradenství nejevili zájem.

„Kampaň jsme se snažili cílit co nejvíce progresivně, aby oslovila hlavně mladé lidi, ale nepřišli,“ říká vedoucí projektu Nenech se dojit David Mlýnek.

O kurzy nicméně měla zájem hlavně střední generace. Navíc se ukázalo, že u sociálně slabších skupin je znalost finančního sektoru a jeho úskalí spíše špatná. Přitom právě lidé z tohoto prostředí patří k nejvíce ohroženým dluhy.

Americký student dluží až půl milionu. Zadlužení studentů není jen český či evropský problém. Zřejmě nejpálčivější je za Atlantickým oceánem. Američtí ekonomové dokonce mluví o zadlužení tamních studentů jako o tikající bombě.

Na každého vysokoškoláka totiž připadá průměrně půlmilionová pohledávka v korunách.

„Jako konkurzní právníci vidíme první praskliny v základech. V letech 2006 a 2007 jsme varovali před hypotečními problémy. Toto odvětví ale tvrdilo, že je vše pod kontrolou. Nyní vidíme rozsáhlé nesplácení studentských půjček a lidí, kteří se kvůli tomu dostávají do finančních potíží,“ řekl William Brewer, prezident asociace právníků, kteří se zabývají spotřebitelskými bankroty. Paradoxní je, že Američané dluží na studentských půjčkách víc než na kreditních kartách nebo za auta. Celková suma dosahuje bilionu dolarů. Každý čtvrtý dlužník tam navíc není schopný dodržet splátkový kalendář.

Počet zadlužených studentů vyšplhal na 82 000

Za co studenti dluží

telekomunikace 6880Kč až 92% dluhů za telekomunikace mají studenti vůči mobilnímu operátorovi za hlasové a datové služby

energie 5135 Kč 2 %

pojišťovny 4620Kč 24%

banky 11 560Kč 9%

o 35% se zvedl počet neplatičů dluhů bankám v loňském roce 20% spotř. úvěry

30% kreditní karta 50% kontokorent

Jaké úvěrové bankovní produkty studenti nejčastěji využívají

podíl a průměrná dlužná částka v Kč 65%

o 31% narostl počet dlužících studentů mezi lety 2011 a 2012

o 16% mezi lety 2012 a 2013

zdroj: asociace inkasních agentur / společnost M. B.a. Finance